

Nieuwe voorstellen tot beperking dubbele nationaliteit ook gevolgen voor Nederlandse emigranten

In het regeerakkoord van VVD en CDA, met gedoogsteun van de PVV, staat opgenomen dat verkrijging van het Nederlanderschap de bekroning van kwalificatie, participatie en integratie is. Het kabinet stelde daarom onder meer voor de mogelijkheden tot dubbele nationaliteit verder te beperken. Nu ligt er een voorontwerp voor wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap. Daaruit blijkt dat niet alleen immigranten in Nederland, maar ook Nederlandse emigranten in het buitenland met de gevolgen hiervan te maken zullen krijgen.

Wat houden de plannen in?

Volgens het huidige recht leidt verkrijging van een andere nationaliteit in het algemeen al tot automatisch verlies van het Nederlanderschap. Als bijvoorbeeld een Nederlandse emigrant de Amerikaanse nationaliteit door naturalisatie verkrijgt, verliest hij of zij automatisch de Nederlandse nationaliteit/ Hierop bestaan echter uitzonderingen. De belangrijkste uitzonderingen zijn dat de Nederlandse nationaliteit niet wordt verloren, als iemand de nationaliteit verkrijgt van het land waar hij of zij is geboren en woont ten tijde van de naturalisatie. Automatisch verlies treedt ook niet op wanneer iemand tenminste vijf jaar voor meerderjarige leeftijd in het land van die andere nationaliteit heeft gewoond. Ook is het volgens het huidige recht mogelijk dat iemand de nationaliteit van de buitenlandse echtgenoot of echtgenote aanvraagt, zonder de Nederlandse te verliezen. In al deze gevallen is dus dubbele nationaliteit mogelijk: iemand vraagt een andere nationaliteit aan, maar behoudt de Nederlandse. De kabinetsplannen houden in dat deze uitzonderingen worden geschrapt, zodat voortaan in deze gevallen de Nederlandse nationaliteit wordt verloren en dubbele nationaliteit niet langer mogelijk is.

De regels hebben geen betrekking op mensen die dubbele nationaliteit automatisch bij de geboorte hebben verkregen, bijvoorbeeld omdat de ouders verschillende nationaliteiten hadden. Ze hebben ook geen betrekking op de zogenaamde 'latente Nederlanders', de zonen en dochters van Nederlandse moeders geboren voor 1985, die sinds 2010 een optierecht op de Nederlandse nationaliteit hebben. In die gevallen kan dubbele nationaliteit blijven behouden. Hoeveel Nederlandse emigranten dubbele nationaliteit hebben is niet bekend, dat wordt niet geregistreerd. Evenmin is bekend hoeveel Nederlanders door deze nieuwe regels zullen worden getroffen.

Waarom vindt de regering beperking van dubbele nationaliteit nodig?

Volgens de toelichting bij het voorontwerp is het doel de integratie van immigranten in Nederland te bevorderen. Daarom zou dubbele nationaliteit zoveel mogelijk moeten worden tegengegaan. Duidelijk zou moeten zijn naar welke staat iemand rechten en verplichtingen heeft. Wanneer iemand woonachtig is in Nederland en participeert in de Nederlandse maatschappij kan er volgens de regering nog best mogelijk zijn dat er een band bestaat met het land van herkomst, maar is het niet nodig niet nodig om die band in nationaliteit uit te drukken. Uitzonderingen op de verplichting om bij naturalisatie afstand te doen van de vorige nationaliteit (de zgn. afstandseis) zouden daarom komen te vervallen. In de toelichting wordt maar heel kort ingegaan op de positie van Nederlandse emigranten:

[Ten derde] worden ook de verliesgronden aangepast aan de verruiming van de afstandsplicht. Dit betekent dat het Nederlanderschap in beginsel wordt verloren bij vrijwillige verkrijging van een andere nationaliteit (MvT).

De beperking van dubbele nationaliteit van emigranten heeft dus geen eigen redenen, maar vloeit voort uit de beperking van dubbele nationaliteit bij immigranten, die beoogt de integratie te bevorderen. Daarbij zou, aldus de toelichting, moeten worden voorkomen dat via een omweg immigranten toch dubbele nationaliteit zouden kunnen hebben. Dat zou kunnen

door eerst bij naturalisatie tot Nederlander de oorspronkelijke nationaliteit op te geven, maar vervolgens weer de oude nationaliteit aan te vragen, en dan een beroep te doen op de uitzonderingen op verlies van Nederlanderschap. Door het schrappen van de uitzonderingen op het verlies van Nederlanderschap wordt deze omweg afgesloten. Ook al is helemaal niet duidelijk dat hiervan op grote schaal gebruik wordt gemaakt. Aan het belang van dubbele nationaliteit voor Nederlandse emigranten is niet gedacht.

Wanneer gaan de nieuwe regels in?

Het is nog niet bekend wanneer de nieuwe regels ingaan. Er ligt nu alleen nog maar een voorontwerp en er is nog geen wetsontwerp naar de Tweede Kamer gestuurd. Dat betekent dat er nog veel ruimte is voor Nederlandse emigranten en hun organisaties om aan de politiek en media duidelijk te maken wat ze van deze plannen vinden en wat de gevolgen ervan zijn.